

מולדת, ויש להם שאיפות לחזור לארץ מות ולכפרים שלהם.

● **מדברין אפשר להבין שאתה לא מעוניין בפיתרון של מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. אם כן, מהו הפתרון?**

● **סלימאן:** הפיתרון שבו אנו מאמינים — ואנו יודעים שהוא לא יתבצע מהיום למחר — הפיתרון היחידי שיכול לפתור את הבעיה של כל הפלסטינים. אלה החיים בגבולות 1948, אלה החיים בגדה וברצועה והפליטים החיים בארצות-ערב — סך הכל

את סח'נין, הנמצאת בלב הגליל, מהכיבוש הישראלי?

● **סלימאן:** אנחנו רוצים שהעם הפלסטיני יחיה חיים חופשיים, ויהיה כמו כל עם אחר. אנחנו חיים תחת כיבוש של מדינה חזקה, עם צבא חזק, הנמצאת כאן שלא ברצוננו.

● **מהי שאיפתכם, כערכים ישראליים?**

● **ג'ובראן:** קודם כל, אנחנו לא מרגישים עצמנו כערכים ישראליים. אין ערבים ישראלים. יש פלסטינים.

● **סלימאן:** אנחנו נמצאים פה, אך הפירקיעו את אדמותנו, הפקיעו את רכושנו.

● **מהו, אם כן, הפיתרון שאתם מציעים לבעייה הפלסטינית?**

● **ג'ובראן:** אני לא חושב שתקום מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועה עזה, מכיוון שהמפה הפוליטית בישראל אינה מאפשרת הקמת מדינה שכזאת. ישראל לא תסכים להקמת מדינה ראדית קלית לידה. עצם קיומה של מדינת ישראל הוא מניעת קיומן של מדינות מסוג זה במזרח-התיכון? כאשר מצריים וסוריה נטו לכיוון אנטי אימפריאליסטי בי 1967, ישראל קפצה על העניין וביצעה את תפקידה כבת-חסות של האימפריאליזם האמריקאי. בי-1967 וב-1956 לא היו מילחמות למען קיומה של מדינת-ישראל, כמו שאוהבים הישראלים להאמין. אלה היו מילחמות תוקפניות, שנועדו לשרת את האינטרס האימפריאליסטי האמריקאי, ולכן מדינה פלסטינית בגדה וברצועה לא תקום. לא מפני שאנחנו לא רוצים בה, אלא מפני שישראל לא תרשה שתקום מדינה פלסטינית רדיקלית כזאת.

● **סלימאן:** חוץ מזה, מדינה פלסטינית לצד מדינת-ישראל לא תפתור את הבעיה הפלסטינית. היא תפתור את הבעיה של חלק מהפלסטינים, הנמצאים בגדה וברצון עזה, אך לא תפתור את בעיית הפליטים, הנמצאים במחנות הפליטים.

● **מדוע שאותם פליטים לא ישתקמו בתוך המדינה הפלסטינית?**

● **סלימאן:** זה לא בעיה של דמך, זה בעיה של מולדת. הם אנשים שיש להם

אני מאמין שחייבים לחיות פה כתושבים שווים יהודים, מוסלמים ונוצרים!

ארבע וחצי מיליון פלסטינים — הוא הקמת מדינה חילונית על כל שטח פלסטיני המנדטורית. וזה מה שיפתור את בעיית העם הפלסטיני, ובאותה מידה את הבעייה היהודית. ורק ככה היהודים יכירו לים לחיות בלי מילחמות.

● **העם היהודי לעולם לא יפכים למדינה חילונית דו-לאומית. אתה יודע שזה בלתי-אפשרי. העם היהודי לא הקים את מדינת-ישראל כדי לאבד מחדש את הזהות הלאומית שלו.**

● **מפני שיש ליהודים כוח, אז את מאמין נה שזה בלתי-אפשרי?**
 ● **זה לא עניין של כוח זה עניין של אידיאולוגיה.**
 ● **ג'ובראן:** גם לנו יש אידיאולוגיה.

סיהאם שקור, אשת סלימאן, עם ילדיה, בשום מיקרה לא נוז מסח'נין!

סלימאן, נימר, עמאד וג'ובראן בחוף תל-אביב (1962)
 „אנחנו לא אוהבים לראות דם“

(המשך מממוד 65)
 נים בכל העולם הערבי, אם תושמד הנה-גות אש"ף, בעלת חקו המתווך-יחסית, ביירות המערבית.

● **מהו מצב-רוחם של ערביי ישראל?**

● **סלימאן:** יש כמה דברים שבאים ביחד: אנחנו מרוצים כשאנחנו שומעים על הגבורה של הפלסטינים בביירות, אבל בכל זאת אנחנו דואגים.
 ● **ג'ובראן:** המצב לא-טוב. אנחנו יודעים שיש לנו אחים וקרובים, הנהרגים כל יום, כל יום. ההגנה שאינה נרתעת מהעובדה שנהרגים אנשים. להיפך. במיר

המישמונים הערביים העדיפו שיישארו פליטים. אך פעם לא העניקו להם משאבים כדי לפתור את הבעיית שלהם!

חד הרמטכ"ל מרוצה מהמצב. עובדה ש-הוא אמר שהוא מרוצה שנהרגים אנשים בעיראק, ועיראק כליך רחוקה מישראל. אז על אחת כמה וכמה הוא נהנה מזה שנהרגים פלסטינים, הנחשבים כאוייבי ישראל.

הערבים שנסארו כאן אחרי 1948 ראו את עצמם כחלק בלתי-נפרד מהעם הפלסטיני הכללי, הגורל של אש"ף הוא גורלנו, כך שכל תזווה משפיעה על הלך-הרוח של הערבים החיים בארץ. למרות שהנהגת המדינה עשתה כל

מאמץ כדי להפריד בין חלקי העם ה-אחר, הפלסטיני, הרי אחרי 34 שנים אנחנו רואים את עצמנו כחלק מהעם ה-פלסטיני השלם. סימן שהנסיון נכשל. יש לנו עבר משותף, היסטוריה משותפת ו-גורל משותף.

● **כלומר, אתה מזהה את עצי מך כפלסטיני לפני שאתה מזהה את עצמך בישראלי?**

● **ג'ובראן:** אני ביכלל לא ישראלי. אני לא מרגיש שייכות. יש לי רק תעודת-זיהוי ישראלית. לבד מזה אני לא מוצא עצמי שייך למדינת-ישראל.

● **כאשר תקום המדינה הפלסטינית, היכן תתגורר?**

● **ג'ובראן:** אמשיך לחיות בסח'נין. כלומר, תמשיך לחיות במקרי-נת-ישראל?

● **לא, בפלסטין. סח'נין, הנמצאת בגליל, לא תהיה, ככל הנראה, חלק מהמדינה הפלסטינית.**

● **היא תהיה. כאשר מדובר במדינה פלסטינית אפשרית, מדובר בגדה הי מערבית ברצועת-עזה.**

● **לא, זה לא נכון. כלומר?**

● **אני אמשיך לחיות בפלסטין, ואמשיך לחיות בסח'נין. איך תעשה את זה?**

● **איך אני עכשיו פלסטיני במדינת-ישראל?**

● **כלומר, תמשיך להיות אזרח פלסטיני המתגורר בשטח ישראלי, תקבל עד עצמך את אזרחות המדינה הפלסטינית ותחיה בסח'נין כתושב זר?**

● **מה זה נקרא להיות פלסטיני? להיות בעל תעודת-זיהוי פלסטינית? פלסטיני הוא אדם השייך לעם הפלסטיני! לא חשוב אם הוא נמצא תחת שילטון תורכי או אנגלי. גם עכשיו לא השתנה כלום. כבר כמה מאות שנים אנחנו נמצאים תחת כיבוש. כלומר, אתם רוצים לשחרר**